

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap aprilis 9^{kén} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' koponya.

A' legkellemesb tavaszi nap volt; — a' láng-nap teljes méltóságában rezgé-le jótékony sugarait Szeged felett, mellyek a' számos tornyoknak fénylő fedelein megütődvn, vakitón lövődtek vissza a' reájok nézőnek szemeire. — Néma csend terült-szét Zákány Imrénék, a' derék tanácsnoknak, tágas udvarán, melly néha a' kertből kihallatott fülmilének báj-hangja, vagy a' fürjeknek hangos vereése által szakasztatott félbe. — Szinte dél volt, midőn a' kert-ajtó megnyittaték, 's azon egy egészen gyászba öltözködött ifiú lépett-be. — Kellemes arczán a' fiatalság eleven rózsáji mosolygtak ugyan: még is úgy látszott, hogy azokat valamelly fájdalom, vagy keményen kinzó bú némileg elhalaványítá. — Ezt igazlák az egyébként tüzes fekete szemekben uszó könyek is. — Az ifiú a' szomszéd Ballak helységnek törvényes ura, 's a' hazában hajdan fő hivatalokat viselt Ballak y nemzetségnek vég-csemetéje volt — Neve Elek. — Anyját már akkor leölelte a' halái, midőn ő négy éves volt: — édes atyját pedig, Csongrád megye alispánját — két hold előtt, midőn a' tudományok megtanulása és azokban maga képezése, 's kimivelése végett Paduában tartózkodott, veszté-el. — Pöstényi Ábris, néhai édes anyjának testvére rendeltetvén neki gyámnokul, ez a' szívet kinzó szerencsétlenséget tudtára adván egyszersmind levelében arra inté a' huszonkét éves ifiút, hogy a' kedves hazába visszatérne, és miután annak utján megkorosittatott volna, igen jövedelmes javainak kormányzását általvenné, 's dicső eldődjeinek nyomán a' haza javára, és embertársainak hasznukra hivatalba lépne. — A' derék fiúnak nehezére esett ugyan elhagyni a' tudományok szent templomát: — de még is legyőzte fájdalmát annak meggondolásán nyert öröme, hogy a' minden honfi előtt szent hazának földjét ismét csokolhatja, és olly körbe jutand honosai közt, hol anya-nyelvén beszélhet, és az ő alkotmány erős paizsa alatt személye, vagyonai, és törvényes jogai bátorságot 's biztosságot nyerendnek.

Ballakra érvén a' visszatért ifiú, legelső kötelességének ismerte édes atyjának porhadása lakát meglátogatni. — A' hideg márvány fölött visszatért a' hálados fiú szívbe a' vesztés nagysága. — Fájdalomtól kinzott kebelével omlék térdére az előtt, és köny-záporral öntözé az örök nyugvás bölcsőjét. — Pöstényi 's a' hiv alattvalók résztvevő kebelével vonták-el őt a' gyász-helyről. — Erős törekvésök ezután az vala, hogy lelkének felelőlt fájdalmait némileg elaltathassák. — Ez okból soha sem hagyatott társaság nélkül, 's gondjai fellegeinek elosztatására mindenféle időöltések, és foglalatosságok gondoltattak-elő. — Két hét múlva úgy látszott, hogy mind ezek jóltevéleg hatottak a' kesergő szívre. — Legalább az észnek hozzá járultával és együtt munkálódásával tapasztalni lehetett, hogy homloka némileg derültebb. — Ekkor vezeté-el őt a' gondos gyámnok, jóságának megmutatására; — egyszersmind megláttatá vele azon határbeli villongást is, mely köztte és a' Szegediek közt fennforog. — Elekben a' legjobb és legbékésebb szív lakott, 's kivált a' szomszédi egyenetlenségeknek ellensége és utólója levén legelső gondját oda irányzá, hogy az előbbi barátság és szeretet köztte és Szeged lakosai közt visszaálljon. — Illy okból ment Zákány Imrének házához.

Zákány korának egyik leghíresebb férjfiái közé tartozott: szorgalma és szakadatlan iparja által távulra elnyúló polgári javakat szerze magának. — Nagy kincseiről az egész hazában ismeretessé lön; sőt megnyervén a' haza szent oltárára valódi honfi lélekkel emelt áldozatai által a' királyi kegyelmet is, nemesi czimmal diszesítettett. — Tudományossága 's igazság-szeretete által polgár-társainak szeretetöket 's bizodalnokokat is magáéivá tevén a' legelső alkalommal tanácsnokságra emeltetett. — Ezen állásán a' legszorosabb értelemben az volt, minek választatott, és minek neki lenni kellett. — Hagyott még is hivatalos foglalatossága némelly üres órákat, mellyek a' barátságának 's forrón szeretett két gyermekének voltak szentelve. — Ezek érdemesek is voltak az atyai hajlandóságra; mert Vidort maga a' hon atyja választá jeles tehetségeinél fogva a' test-őri sereghez; a' tizen hét éves Rózsa pedig lelki jósága, szelidsége, ártatlan 's mindenkor erényes maga viselete által nem csak az atyai, de még a' polgárság közös szeretetét is méltán megérdemlette.

Zákány életének hatvanadik évét élte már, midőn a' vele harmincz öt évig házassági frigyben boldogul élt nője elhalt. A' megözvegyültnek távozni kellett azon helyről, hol minden tárgy keserű visszaemlékezést élesztvén, szív-fájdalmát nevelte. — Szeretett leányától kísérvé igen tágas szállására vonult, 's hitte, hogy a' természet ölében szenvedhetőbbé válik nagy vesztessége. — De fájdalma ide is elkísérte;

mert azon legélénkebb kép, melly már hamvadozó nőjének arczvona-
tait percenként visszavarázslá, szüntelen szeme előtt lebegett, 's az
Rózsa volt, az édes anyának valódi mássa. *(Folytatása következik.)*

D e z s é r. *(Vége.)*

Illy helyzetben voltak az ifjak, midőn ránczba vonult szemölddel
az ősz atya haza tért. Éles szemei hamar észrevevék a' dolognak mi-
ben létét; mosolygásra akará kénytetni az ettől elszkott ajkakat,
de öröm helyett gúny-mosolyra vonultak.

„Légy idvez Dezsér szűk hajlékomban! — kicsiny ugyan de elég,
hogy három rokont befogadjon!” — Hosszúra nyult becszédök folya-
ma; történetét mindegyik, az elválás idejétől kezdve, előadá. Mi
lássuk egyenként; előszer is Dezsérét.

Említésünk szerint Olmüczbe jött. Pazar fénynyel ünnepelteté-
k itt a' béke; számos volt a' nép, annyira, hogy csak lovaik 20 ezerre
terjedének; hősi játékok adtak a' népnek naponként fő eleményt.

A' magányos viadaljátékokba kitünőleg mutatkozáék Záhora,
morva fő ur. Őt senki sem győzé-meg; bátor keze alatt számos ál-
dozat hullott, 's így önhittén szóllitá-fel naponként a' vitézeket baj-
vivásra, csipős gúnyjaival leginkább a' Magyarokat érdekelve. Hallá
Dezsér a' nyugtalant kiáltozni, 's boszút esküvék ellene, átszökvén
a' korlátokon, kardot rántva készen ellenére rohan. Örült Záhora,
mert bizonyos martalékot várt ellenében.

„Kaczagj csak morva czudar, míg e' vas ki nem üzi lel-
kedet!”

Vivnak most erősen; a' Morvának dagálya enged; már hátrál,
még egy csapás ellenétől, 's jobbjá kardjával együtt földre terül. De-
zsér diadalni hangon szóllítja most Záhorát következőleg: „menj
győzhetlen óriás, és mond, hogy Magyar törte-meg dagályodat!”

El is ment, szégyenletében a' föld porát számlálván; de keble
mély boszút rejtett.

A' nép-tömeg taps-zajjal fogadá Dezsért: de ez előbbi ábrándó-
zásainak adta magát.

Azonban Záhorának Olmücz vidékbeli kastéljában még az utósó
lovász is azon törte fejét, mikép öletlessék-meg boszú-áldozat gyanánt
Dezsér; kidolgoztatott a' terv, mi szerint ez séta-helyén orozva fog
meggyilkoltatni. — Így szóllt Záhora egykor szolgáljához:

„A' hegyke hőst dühömnék szentelem, mert jobbjomat szelte-el.
Mig él, nyugtom nem leend. Öljétek-meg őt!” — Ezennel les hánya-
ték Dezsérnek, kit törbe ejteni nem vala nehéz, minthogy sétáinak
bizonyos iránt adott. — Megrohanya Záhora szolgáljától el is esett,

mi előtt védő helyzetbe tehetné magát : 's hihetőleg sűrűbb csapások érendik , ha a' czinkos társak idegenek lépteit hallván , meg nem futamlanak , 's Dezsér mind addig fekvék véresen , míg Tiborczitól leánya kérelmére el nem vitették a' közelgő zivatar elől.

Tiborcziról homályosan emlékeztünk már , hogy ő királya ellen pártot ütött , hogy ennek kegyével élni nem akart , inkább önkényes számkivetést választván. Legelőször láttuk ezután Morvában. Etelke követé atyját , noha mélyen érzé a' nemzetségi nevére kent pártos czi-met , 's ámbár keserves volt megválnia szerelme helyétől. Azonban mielőtt távoznék , hogy Dezsérjének némi tudósítást adhasson , egy magosan tornyosuló csernek kérégebe metszé ama homályos értelmű , de még is vigasztaló szókat.

Tiborczy morva honnak tartá utját , hol egykori bajtársától szívesen fogadtatott , sőt vadász lakot is nyert szállásul. Nyugton éltek itt ál-öltöny alatt lappangva ; mind kettőt remetének gondolá a' világ ; a' bánat elsápitá életteltjes testeiket. Az atyát szenvedélyek ostromlák ; hona 's java után epedett ; átkozá az emberiség társasági függelmét ; lelki csendét kigyó-ként mará , hogy leánya virágzó éveiben idegen bűnért sorvad. A' kedves leány sejté atyja aggodalmait ; azért boldognak állitá magát nemzője társaságában. Mélyebben tekintett Tiborczy leányának szívébe ; látá ott Dezsér nevét kitörülhetlenül metszve , 's még inkább elkeseredett. Csak egy vágyása 's törekvése vala még , t. i. leányát boldognak szemlélhetni : 's im reményeit fölmúlólag megtalálá azt , ki egyedül volt alkalmas Etelke boldogságát megalapítani.

Szorgalmas ápolat mellett előbbi egészségét visszanyeré Dezsér. — Sok szépet regélt szépeinek hősünk Mátyásról ; dicséré a' hon mivelődési előlépteit , 's a' jóllétet. Efféle beszédeivel Etelke keblében a' honvágyat fölizgatá , 's el is határozá , hogy Tiborczit a' kegyelemmel élésre ráveendik 's honukba vissza menendnek.

Alig mult egy negyed nap , 's családunkat bágyadt mécs-sugárnál szemléljük ; az indítványba vett dologrul aggródót — halljuk Tiborczit.

„Ezt nem teszem ! Tiborczy kegyelmet koldulni embertől nem szokott. Ti gyenge szeműek ! Igen közös anyagú testünk ; ugyan azon tehetségek csiráji szenderegnek keblünkben , egyedül csak a' kifejlődést elősegítő cselekvények használata által lehetünk némileg különbözök , a' mint t. i. világosb vagy homályosb fogalmaink vannak e' nagy mindenségről ; 's éppen ez fő szerencsétlenségünk nekünk mivelteknek. Részemről minden tudósnak ohajtom , hogy szív nélkül dobogjon keble , 's a' nem tudósnak , hogy a' benyomatokat felfogó és szívhez vezérő észrt mívelni szünjenek. Boldogtalan ! kinek mívelt elméjével érző szív társult. Ugy látszik — folytatá szilárdabban — azért

éltem illy nagy kort, hogy az életnek nyomorjait érezzem, melyek perczről perczre hatalmazódva sújtottak rögös pályámon. Én már soká nem élhetek, nem, mert érzem fogytomat (itt könyecseppet törle szeméből); ti legyetek szerencsésbek; menjetek, menjetek a' kedves honba királyotokhoz; hagyjátok itt az ősz; örömmel hal ő meg, mert végreményei teljesülnek.“

Alig végzé beszédét az öreg, még a' kétség, remény, esüggedés, bámulat munkálatai visszatükrözötten ülének az ifjak arczain. Mert, hogy hagyhatná Tiborczt önmagára? gyermeki hála ezt nem teheté. Mondom, még szótlan habozának, midőn fegyver-zaj hallatszott mind inkább közelebb, míg végre a' kalyiba berohanó álorczás fegyveresekkel megtelik. — A' két férjfiú lánsát, kardot, 's mit hamarjában talált, vett remegő kezébe, 's védelemre elszánva szilárdon állának a' gaz orzók előtt.

Etelke elszörnyedt; bizonyosnak tartá a' gyámolaira mért halált. Ezt pedig neki látni a' keservek legnagyobbika volna.

„Ha! gonosz fiak, béke- 's csend-ölők! mi rossz lélek ingerle életem ellen? — harsoga Tiborci tele torokkal — Küzdni, küzdni fogok, 's meghalni leányomért.“

Oroszlányi erővel harcolt a' két hős; de a' sokaság, a' lankadni kezdő erő meggyőzhetlenül akadályozá csatájok sikerét: mi több, Tiborci elesett, 's meghalt. Dezsér nem küzdhetett; multkor vett sebei újra fölszaggatva vérzettek, 's a' rá rohanó néptől lefegyverkezten Etelkével elhurczoltatik.

Hamar sejté Dezsér Záhora boszúját; sőt fegyvernökét is megismeré.

Hátra füzött kezekkel hurczoltattak a' hold fényénél. — Észrevehető távolságban azonban egy hős csoport fegyverekkel lappanga; sutfogás, tompa nesz terjedezett a' rablók közt, 's hamarabb, mint futásról gondolkodhatnának, körül fogattak. Új harc támad most; Záhora emberei megfutamlottak, foglyaikkal nem törődve. A' merész csapat vezére Hadár Ödön, Dezsér bajtársa, igen bánult, hogy elveszettnek gondolt barátját megmentheté. Mint maga mondá, gyanússá tevő a' rablókat álruhájok 's a' kötözött nő-alak. Mind a' hárman együtt tölték az éjt a' fű smaragdján. Mig pirult a' hajnal, midőn fölkeltek, 's ismét a' földult kunyhóba vevék utjokat, hol Tiborci holt maradványait eltakaríták.

Minthogy pedig semmi kötés nem voná Dezsért 's Etelkét Morva tájához, Hádorral, ki éppen haza menőben volt az olmczi békekötés ünnepélyes megülésérül, — haza tértek. Mátyás Tiborci javait a' Dombai családnak adá, 's így vagyonaik egyesültével sziveik is a' pap által erősebb lánczolatlan füzetének össze.

HAZAI HIRLELŐ.

Az egri casino — milly jótékonyan hat mind a' társalkodásra mind egyéb hasznos intézetek létesítésére, 's a' városnak esinosbálására, érdekesnek tartám itt ujlag érinteni. — Már a' mult év tavaszán indítványba hozá ezen egyesület városunk kivilágosítását. A' lefolyt évi apr. 19-kén tartatott is egy tánczvigalom, melynek jövedelme e' czélra lön szentelve. Később vidékünk lelkes szépei is méltatták e' czélt figyelmükre, és a' mult évi Katalin-bálra 108 jeles kézmunkát ajánlottak. — Így a' töképenz annyira szaporodott, hogy már a' lefolyt évnek utóbbi heteiben 19 lámpa világítá népesebb utszáinkat. — Farsangon által a' casino táncztereme bérbe levén adva, e' czélra vigalom az idén nem tartathatott: de e' hiányt némileg pótolák a' helybeli jogtanulók, midőn a' tánczvigalmokból felmaradt 66 ft. 48 krt váltóban e' czélra ajánlák. — Marcius 5-kén ismét a' helybeli műkedvelők hangversenyt adtak. Ez ismét 109 ftot p.p. hozott-be. Így bizton! remélhetjük, hogy városunk utszái nem sokára illő fényben leendnek. Legujabban felszöllítá az egyesület a' helybeli előjáróságot az utszák elnevezésére; így eddig csak gunyneveikről ismert utszáinkat nem sokára rendes névvel látjuk eljegyezve. — Az egyesületnek illy nemű fáradozásait lehetlen illő figyelemre nem méltatni, mit méltóbban nem tehetünk, mint ha a' két hon olvasóival tudatjuk.

SZANDAY GUSZTÁV.

I d ő j á r a t. — Esztergom vidékét Husvét ünnepein sem kímélte meg a' mostoha idő. Nagyszombaton bár kevéssé a' hideg engedett, de az eső minden felől gátolta az ünnepi pompával véghez viendő föltámadást. Husvét napján naphosszat esett, 's havunk jó formán oszlott; de a' rá következő éjjel ujra fagy, hó, 's iszonyú szél ütött-be, melly szinte Sibiríába várásolt minket. Azonban ez is engedett öntöző hétfői 9 órára; ma (marcius 28-kán) pedig folyvást tart a' kemény hideg. Az idén sok helyt az öntözködések, hómosásokká változtattak. — Látni lehetett helylyel szánt is; sőt megfagyásig ridegült embereket is találtak.

MUZSLAI.

G y á s z h i r. Mult hónap 25-kén szenderült-el a' halál karjain Mihályfán t. n. Vas megyében néhai t. Koltai Vidos Zsigmond ur özvegye, szül. Barcza Eszter asszonyság. A' gyengéd szívű, jótékony, 's minden női erénnyel diszeskedett házi asszony és anya elhunytát, számos hála-érzetű gyámoltjain, tisztelőin, és rokonin fölül, keseredett szívvél gyászolják fiai, t. Vidos Dániel, t. n. Vas megye járásb. főszolga-birája; t. Vidos József ugyanazon ns megye r. főjegyzője; és hajadon leánya, Éva. Hült tetemeit 29-kén takaríták-el ugyanott, a' nemzetségi sirboltba. — Nyugalmi csend ölelje hamvait!

PESTI VIZSGÁLÓ.

A' Gellért hegyi nép-ünnep, melly mintegy tavasz-üzdvölzéseül szokott tartatni Budán a' Gellért hegyén mindenkor husvét hétfői délután, az idei mostoha idők miatt csak gyümölcs-oltó b. a. napján, mult hétfőn (apr. 3-kán) tartatott. Azonban (noha a' zordon napok után ezen első kellemes nap némi ösztönt nyujthatott volna; habár a' hegy keleti oldalán még jó nagy hórétegek fekvének is) fele annyi nép sem ment-fel az idén, mint máskor, a' még egészen fakó színű 's élet nélküli természetet mutató hegyre. A' napsugarak mellett a' hegytetőn uralkodó csipős szél is okozhatá, hogy már 5 óra táj-

ban majd egészen üres volt a' hegy. A' mostoha időjárat tehát valamint viszsza-
szatartá a' természet kifejlését, úgy a' jó kedvű Budapestieket is komolyok-
ká tette.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' boncz-és orvoslás-tudomány állapota Afrikában. — Az afrikai benszülöttek bonczani (anatomiai) 's orvoslási ismereteikről következendő tudósítást közül a' Moniteur oriental. — Az Algieriak ismerik a' himlők beoltását; az érvágást a' fön 's alsó végtagokon egyformán gyakorolják. Ha valakinek fején akarnak eret vágni, mindenek előtt a' beteg nyakára egy kötelet kötnek azon czélbul, hogy a' szabad vérforgás hátrálva levén, a' vérerek felduzzadjanak, 's ekkor vagy az orr tövénél, vagy a' szemszögénél látható eret nyitják-meg. A' golyva 's némelly szemkórok az Atlasz-hegy környékén nem ritka tünetények, 's gyakran lehet látni, hogy a' szempillák a' szemgolyó felé nyölnek, melly betegségeket a' szemfedél kiirtásával szokták gyógyítani. A' lött sebeket hájjal, vagy marhazsirral orvosolják. A' készülmény, mellyet csonttörés gyógyítására fordítanak, igen egyszerű; áll t. i. az több szalag által egybekötött 's tépéssel és rongyokkal bélelt nádszárakbul, némellykor azt tojásfehérrével kevert agyaggal szokták bevonni.

Villányosság befolyása a' növényekre. Milly hathatós befolyása van a' villányosságnak (electricitas) a' növények kikelésére, kiki egyszerű bánásmód által tökélyes meggyőződést szerezhet magának. Vessen t. i. hasonmennyiségű mustár magot ugyan egy időtájban két külön edénybe, mellynek egyike öt óráig, másika pedig éppen ne electrizáltassék. Az electrizált edénybe elvetett mustármag már harmadnap, a' másokban levő pedig még csak 15 nap mulva fog kikelni.

Könyörülő medve — Egy parisi ur megakarván szabadulni nő-kutyájától, ennek elvesztését egy közönséges emberre bízta, ki is a' halálra ítélt ártatlan kutyát azonnal egy kertbe vivé, 's egy medve-rekeszbe dobá. A benne volt két fiatal vad azonnal reá rohant az állatra, hogy azt szétszaggassa: de a' reszkető kutya nyöszörgésén annyira megindult a' medveköllyök anyja, hogy azt kiszabadítván a' fiatalok körmei közül, egész éjen át védelmezé a' vérszomjazóknak ismételt ostroma ellen. Végre jókor reggel az étető szolgálk kiszabadíták a' félig holt kutyát, 's egyikök az elhagyott hiv állatot magáénak fogadta. A' rendőrség elnöke még azon napon szorosan megparancsolá, hogy a' kegyetlen megbízó kérdőre vonattassék.

Virágzó alo e. — A' koppenhágai fűvész-kertben jelenleg egy 18 lábnyi magosságú Aloe van 22 ággal, mellyeken mintegy 3.000 részint bimbó, részint pedig már nyílt virág találtatik. Ezen ritka növény levelei mintegy 18 lábnyi tért foglalnak-el.

KÜLÖNFÉLE.

A' parisi szegények intézete számára 1835-dikben az e' városi színházak 's egyéb látványos mutatóványok 667,208 frankkal adakoztak.

Az elmezavárodta száma franczia országban, hivatalos tudósítások szerint, 10 ezerre terjed, kiknek — egy harmada legalább kóborolva jár ide 's tova, vagy örültek háza hiánya miatt tömlöczökben élődik.

EMLÉKMONDAS.

P a z a r l ó, 's k é j.

Könnyü pazérlandó javainkhoz Ielni barátot.

Keserü kín kéjnek az ára;

És egy percz gyönyörét éveknek könyje siratja.

És vagy-on-e egyebet mit ohajtandó, a' mikor önnön

Tetted szülte reád elemésztő nagy nyavaládat,

Mellynek mérge magát immár berágta vesédig? BAKSAY.

I n d u l a t. — Ha az indulatokra hallgatunk, ezek igen is a' makranczosságot parancsolják. De mi foganattal? A' való előtt hályog huzódik szeminkre, és a' gyűlölségnek szikráji addig pattognak széjjel míg végre lángot vetnek, melyet utóbb meg nem olthatunk, ha egész igyekezetünket rá fordítjuk is.

H. — MUZÁRION. 1833.

G n o m á k. A' határon túl vágó kívánsatok csak szaporítják az emberek szükségait. — A' legjobb mód gondok nélkül élni abban áll, ha az ember a' legszükségesebre szorítja kívánsatait.

A' lelki erő tiszteletre méltóvá teszi a' szerencsétlent is: a' gyávaság ellenben, ha szinte szerencsével van is összekötve, utálatos az erényesek előtt.

NAGY ELEK.

Kérdő rejtvény.

Mi van e' következő levélből kirekesztve?

Tettes nemes nemzetes Kelemen Péternek.

Kedves Péterem!

Nem egyszer éreztetvén velem szeretetedet, reményilem jelen kérésemet sem veted-meg; mert egyébként kétségbe kellene esnem. — Ez egyszer egész veszedelmemet meg nem fejthetem, de reményilem, részvétellel és segedelemmel leendesz.

Ne lennék elrekesztve, kedves Péterem! személyesen beszélném-el szerencsétlen esetemet, és szenvedélyes életemet elődbe terjeszteném.

Én rég szeretem kedves Erzsébetemet; 's reményilem e' kedves tereménynnek szentelhetem egész életemet: de félek el ne enyészék reményem. Értsd-meg esetemet Péterem! Én elvesztém pénzem; ezt Erzsébetemnek nem lehet felfedeznem; mert ezen esetben érzéketlen kebellet vetné-meg szerencsés cél felé ért szerelmemet. Ezért kérek szépen, elvesztett pénzemet részleg szereznéd-meg, 's nénédnél, szeretott testvérednél, tétetnéd-le kezemhez.

Ezennel én szeretott Erzsébetemmel jegybe léphetnék, mert egyébképpen lehetlen. Reményilem kedves Péterem, kérésemet meg nem veted, 's nem lésszesz érzéketlen kebellet ellenem.

Jelenleg kérésemet szélesebbre nem terjeszttem. — Légy szerencsés! élj megelégedett egészséghen, 's ne felejs engemet!

Kellemén se vesszen levelem; 's ezért egészen nevemet sem fedezem-fel neked.

Pesten szeptember 7-kén

T.RNER FERENCZ.

Előbbi rejtvény: Ország.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiazon alula' Duna partján, 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

őt, 's annak mindenik tagja szeretettel szorítá-meg az érkezettnek kezét. Elejébe terjeszték, midőn a' társalkodási teremben helyet foglaltak, hogy a' szomszéd ballaki földes urasággal levő határi egyenetlenségeknek jó szerinti elintézése volna oka egybejötteknek. — E' hajdani korban még bizodalmasabb volt egymás iránt a' Magyar; a' szomszédi, de kivált vérségi perlekedések valamint utálatosak ugy gyűlöletesek is voltak. — Ballaky Elek (mint feljebb érintém) maga is a' vizálgodásokat kikerülni igyekezvén önként ment Szegednek akkori főbirájához Tóth Mihályhoz, 's ma az összevgyült tanács előtt sérelmét előadván, egyszersmind azokat bizodalommal hívá-fel a' fenn forgó sérelemnek barátságos uton orvoslására. Ő az alatt, míg e' tárgybeli tanácskozások tartottak, a' kertben sétálgatott.

A' kert olasz izléssel levén elkészítve, Elek abban egyszerre a' csinoságot, tisztaságot, jól elrendeltséget, a' számtalan bel- és külnövényeket csudálta. A' sorstól csapott emberek kedvelik a' magányt, mert ott szabadabb és zavaratlan utakat nyernek bús gondolatjaik. — Illy nézetből lépett Elek a' bükk hűs árnyába, hiven, hogy ott egyedültségben elmélkedhetik sorsán mind addig, míg a' tanács elejébe hivattatik. — Már jól távulra behaladt, midőn egy remete-lak tünt szemei elejébe a' sűrűből. — „Ah boldog magányosság! — sohajta — itt a' te csendes templomod! — Közelebb lépett az épülethez; — már látta annak ajtaját, 's azon fátyolt is, melyet fölötte a' szél lebegtetett. — Már csaknem az ajtóig ért, midőn e' fölött egy ember-koponyát láta fejelelni — 's e' verseket a' koponya alatti fehér márványba vésve :

Állj-meg ah büszke halandó!

Tekints e' vedlett före;

„Lásd, a' kellem elmulandó,

„S te is illy léssz időre!

„Illyen leszek én is, tudom — rebegé mélyen sohajtva Elek — 's engem is majd elfed egykor az örök nyugvás por-laka. — Ah hány milliók élnek e' földön, 's közülök milly igen csekély számmal tekintenek ellenébe az el nem maradható rév-partnak. — A' kincs szomja, irigység, kevélység, a' szegényebbeknek alacsony lenézése, a' méltóságra vágyás, kincs- 's gazdagság-ohajtás, és még más illyes érzetek fogják-el az élők nagyobb részének lelkét; — kevesen gondolnak oda, hogy lesz egy olly hely, hol a' szegény koldus egyformává válik a' fejedelemmel. — Nem! — illy érzetek engem nem fognak kinoszni; — ismerem, hogy ember vagyok, — 's e' koponya tanúzza, mivé fogok válni. — Köszönöm Zákány! te az éden kertjébe állítád-fel a' mulás emléket, a' szív-borzasztót, 's ezzel oktatlád, hogy megismerje a' belépő, mivé fog válni.“ — Elek e' szók után

távozni akarván az ajtóhoz lépett; már megfogta kilincsét, hogy megnyissa, midőn belülről lant-zengés hallatszott-ki, 's kevés öszveegyenges után egy igen kellemes hang e' verseket éneklé:

A' mit a' sors szűk kezével
 A' halandóknak adott,
 Mint lemetszett báj-virág a'
 Földbe vissza hervadt.
 Mint az álom szint' azonképp
 Fűstbe mennek kedveink,
 'S érzelemtől fosztva egykor
 Hamvává válnak szívünk —
 A' mosolygott báj-remények
 Megzavarva tűnnek-el,
 'S a' jövődő képzetében
 Élt gyönyör fut ezekkel;
 Bár ha század mulva jön is
 Életünknek alkonya,
 A' kevély fő olly leend, mint
 E' fejérlő koponya.

Az éneknek célzatát nem ismerő Elekre, sőt inkább egészen szívének mélyére hatottak annak fogásai; elandalodva simult egy közel hozzá állott százados bükknek mohos oldalához. — Szemeit egyenest az ajtónak irányzá, hogy a' kilépendő báj-hangú énekesnét megláthassa; — gondolatai őt égi körbe ragadták, 's az elfogódott lélek csak kívánság és remény lett. — Azonban egy szolga érkezik, ki őt a' tanács előtt megjelenésre kéri. — Minden felől baráti szemek mosolygtak a' belépő Elekre, 's tudtára tétetett, hogy három nap elteltével a' fennforgó egyenetlenségeknek elintézésökre a' hely színén egy küldöttség jelenend-meg. — Ekkor Elek búcsúját véve a' szíves szomszédoktól — még egy pillanatot vetvén a' tündér-kert felé, jószágába kocsizott.

Ballak Szegedtől tsak fél órányira feküdt — egy tágas tónak partján elnyulva. Egyedül hazai nyelvet beszélő lakosai forrón szerették földes urokat; — mert a' leélt elődök is mindenkoron atyai kegygyel viseltetvén hozzájuk — erősen hívék, hogy azoknak derék utódjok 's most élő egyetlen örökösük is csak az lesz nekik és hozzájuk, mik amazok voltak. — Erősen remélték, hogy Elek kormánya alatt sem fogják azt érezni, hogy jobbágyok, 's a' felesleges, és törvénytelen zsarolásokkal nem sanyargattatva előbbi boldog napjaik nem fognak bús borúra jutni. — Nem is volt hiú reményök; mert Elekben atyát, jóltevőt, boldogítót, sőt barátot is ada nekik az ég, ki mivel első megjelentekor élénk példáját adta kegyességének, olly igen szerettetett, hogy érette mindnyájan készek voltak volna még eltöket is áldozni!

A' magosra nyílt jegenye és topolya-fák között sziute a' helységnek közepette állott a' diszes uri lak környezve egy igen szépen elrendelt 's csaknem minden virág nemével diszeskedő kerttől. — Leginkább ebben tölté Elek a' kitüzött három napot. — Órákig andalgott a' gyepágyon ülve, de gondolatai mindig azon énekesné körében jártak, ki nek kellemes hangja őt annyira elbájoló. Ezen előtte még ismeretlen énekesné Rózsa volt, ki a' legforróbban szeretett édes anyát elvesztvén, a' halál szomorú emlékeül maga vivé a' remete-lakba azon koponyát, hogy ez őt naponként a' megdicsőültre emlékeztesse. Midőn Rózsa Szegeden volt, nem mult egy nap, hogy azt meg ne látogatta, ömlő könnyeivel ne öntözte, 's áldozatát, mely fájdalomból, énekből, és gyakran sirásból állott, be ne mutatta volna. — Illy pillanatban hallá őt Elek; szívébe ütődtek a' kellemes hangok, 's innen rokon sohajtások között hangzottak vissza.

Elérkezék a' kitüzött idő, melyben a' határ iránti egyenetlenségek elintézendők voltak. — Számos kocsi állott-be a' vendég-szeretetről ismeretes uri lakba. — A' társaságot kedvelő házi ur örvendve fogadá vendégeit, 's miután a' hely színén minden viszálkodás megszüntetett, mindnyájan visszatértek Ballakra, hova nemcsak a' munkálódott küldöttséget, hanem Szegednek minden előkelőit családjaikkal meghíván Elek, megjelent Zákány is kedves Rózsájával.

Az ebéd ideje elérkezvén a' vendégek asztalhoz ültek. A' kedvező sors rendelé, hogy Rózsa Elek jobbjára jutott. — Rózsa volt az első, ki megszólamlék, 's a' ház urát Pádua kellemes helyzete iránt kérdezé. — Felébredt Elek álmából az angyali hangokra, 's élénken kezdé festeni azon környéket, melyben elnéjét kimivelé, 's hol tudományi ismereteit gyűjté. — „Boldog hon az! — folytatá — ott örökös tavasz virul; a' tudományok és szép mesterségek tartják benne lakjokat: ah de társalkodási tekintetben boldogtalan még is, mert benne nincs vendég-szeretet; nincs a' sértéseknek megbocsájtása, nincs a' lakosoknak testvéri öszvefonatásuk. — Minden perczen féltetni kell az életet; mert az or-gyilkosok ólálkodva leselkednek az ember élete után.“ A' szinte pazarlásig intézett ebéd már vége felé ment, midőn a' küldöttség elnöke felemelé a' badacsonyival töltött billikomot, 's ősi szokás szerint a' ház urának egészségeért mindnyájoktól ejtett éljen-kiáltások közt kiüríté. — Elek csak Rózsa éljen kívánatát hallotta, 's midőn a' szives kívánatokat viszonzandó felkelt, szemei az övéivel találkozván szinte zavarba jött.

Ebéd után a' vendégek hamar eloszlottak, némelyek a' Tiszának magosra dagadásától megtölt nagy tóra keltek, magukat halászáttal és csónakozással mulatandók; — mások a' tágas kertbe vonultak, némelyek pedig az erdő hűs árnyaiba tértek. — Zákány a' kebelbeli

lelkészszel össze ülven a' boldogabb létről beszélgetett, 's illy okon eltávozhatott Rózsa mellőle. Elek lön szerencsés neki karját ajánlani a' vezetésre. — A' kertbe mentek. — Elek szinte reszketett boldogságában, de alkalmat és szókat keresé, hogy szíve titkát kiönthesse. — Nem sok időbe került, 's Elek megvallá Rózsának, hogy őt ohajtaná élete boldogítójának; azért is jelenleg kezeért és szíveért esdeklelt. A' vallomás meglepé a' tapasztalatlan leányzót, de még sem kinzá sokáig bizonytalansággal Eleket, hanem reszkető hangon rebegé-ki neki ismételt kérésére a' boldogító „igent.“

Milly érzelmek loboghattak a' két fiatalnak keblében, képzelhetjük! — Midőn kinos bizonytalansággal függünk reményünkkel egy igen érdekes, vagy talán a' legérdekesebb tárgyon, 's maga a' nemvalósulásnak meggondolása is reszkettet minket: ha akkor egy üdvet adó angyal lebeg felettünk, 's valóra teremti ébrességünk álmait, akkor boldogságunk mennyé nyilik-meg, 's azon pillanat túl ragad e' földi pályán, 's a' legkellemesebb mellett sem érzünk még semmit is, mert szellemi lénynyé válunk. — Hasonlag volt elragadtatva Elek és Rózsa is. Egymás karjain érzelő álmodozásukból csak akkor ébredtek-fel, midőn a' közeli berekből kilépett némelly ifiaknak zajos nevetéseik füleikhez hatának. — A' meglepetést kikerülni vágyván felszöktek azon helyről, hol mennyük feltárult.

Midőn Elek a' legközelebbi meglátogatást megigérvén, Rózsájának gyengéd kezére elválási csókját nyomva a' kertből kiért, a' vendégek már együtt voltak, 's a' haza utazandó Zákány is leányának vissza jöttét várván, amazoktól környezve a' tornáczon állott.

Érzékeny volt a' szíves vendégeknek megválása. — Ősi szokás szerint még egyszer megtöltettek a' poharak, 's a' vendég-szerető házi urnak tartós egészségeért kiürítettvén, mindenki kocsijára lépett. — Elek ujjalag boldog lön érzelme bálványát a' kocsira felsegélni. Zákány szeretettel szorítá-meg kezét. Rózsa pedig egy csendes hangon ejtett „Isten veled-et“ rebege. Megiramlának a' tűz-vérű mének, a' koci eltűnt, 's egy perc alatt üres lön az udvar.

Az első szerelemre lobbanás legmélyebbre hat az emberi szívekben, 's a' mint álmai legbájosabbak, gyönyörei legédesebbek, úgy van még is vele egyesülve egy tövis is, melly gyakorta vérzi a' már sebes szívet. Gyakran elejébe lebben a' bizonytalanság rémképe a' szerelmesnek. Ollykor érzelgéseinek tengerébe merülve félteni kezdi vonzalma tárgyát; hisz, reményl, de még is kétkedik, 's nem ritkán illy ellenkező érzetek váltván-fel egymást, észrevétlenül enyészik-el egyik pillanat a' másik után, és csak akkor serken-fel, midőn egy nap, vagy egy egész éj is elfut. — Így történt Elekkel is, ki ágyába dülve a' különféle gondolatoktól, és előre teremtett tervek-

től oly annyira elfogattaték, hogy csak akkor vevé észre az egész éjnek elenyészését, midőn a' kelet rózsájának pirosultával a' nyájások kürtjei megszólamlottak.

„Ma még igen nagy munka vár reám — szólla, midőn ágyából felkelt — 's talán ez leendő életemnek legnagyobb napja is. Istenem! engedd, hogy költsönös boldogságunkra tehessem mai lépésemet!“

(Folytatása következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Fojtó szesz. — Egy rettentő történet adá elő magát Staffordshire egyik köszénbányájában, mely több embert kevés pillanat alatt megfoszt vala életétől. A' munkások t. i. már néhány nap előtt észrevevék a' fojtószesz (gaz azoum) jelenlétét a' bányában: de arra tovább nem ügyeltek, mivel egy kevés fojtószesznek jelenléte már több izben ártatlannak tapasztaltatott. Elvégezvén tehát héti munkájokat, magára hagyák a' bányát, mit sem gondolván a' szesznek lehetséges szaporodásával. Jövő hétfőn azonban a' héti munka kezdetének aikalmaival meggyuladván az őszvegyült azót, rettenetes durranást okozott, minek következtetésében 11 dolgozó bányász veszté életét; a' többiek pedig tetemesen megsebesültek. A' bánya birtokosát e' szerencsétlen eset annyira megrendíté, hogy azonnal felhagyá a' köszénnek kiásatásával, 's a' bányát, mint mondják, örökre berakatta. — Ezen búsító jelenet előtt, nem rég két bányász holt vala meg hasonló durranás következtetésében: annyival inkább feddésre méltó tehát a' munkások 's a' felvigyázók könnyelműsége, kik a' megismert előjeleket figyelmezőkre nem méltatták.

A' sárga láz eredetéről. — Már 12 év előtt vitatá Audouard dr. hogy a' sárgaláz nem Amerikában vette eredetét, hanem hogy a' néger rabszolgakereskedés szülte azt; t. i. a' négerhajókon kifejleni szokott ragályosság szokta egyedül annak elterjedését eszközölni. Ezen állítás igazságát több tapasztalás bizonyítja. Ezek szerint az oly kikötőkben, melyek négerhajókat egy idő óta be nem bocsátanak, a' sárgaláz sem mutatkozik többé.

Tengeri borjú. — Roumy ur a' franczia mérnök-sereg kapitánya, mult novemberben a' cayenne-i kormányzónak egy fiatal Manati-t (tengeri borjút) ajándékoza, mely Guiniában a' Mapai telepvény mellett fogattatott. Ezen állatot a' kormányzó az antillai vizeken tartozkodó vice-admirálnak küldé, hogy azt, mint valamely különös ritkaságot, franczia országba vigye. Nem sokan reménylik azonban, hogy e' különös állat, mely frís füvekkel 's édes vízzel él, elevenen fog küldetésének helyére jutni. Felső részei igen hasonlítanak valamely emberi alakhoz, 's e' hasonlatosság adott alkalmat a' tengeri szüzekről (Syrenákról) szóló költeményekre.

KÜLÖNFÉLE.

Eleven portéka. — Egy parisi kereskedő minapában valamely idegen országba titkon akart elillanni, hogy tartzkodásának helyéről hitese semmit se tudhasson. Ezen czélbul valamely meghitt barátja által egy kosárba pakoltatta magát, hova különféle eleséget, még pezsgő bort is rakatott. Történt azonban hogy az elpakoló egészen elfelejté a' málha-butorra felírni „a' töredékeny“ 's e' szót — „alul, felül“ — azért az utast a' felrakó mun-

kások hirtelen fejére á'liták, ki hogy meg ne fuladjon, kénytelen vala jelenlétét hangos kiáltással felfedezni.

Ravasz tolvaj. — Nantesban nem rég egy rongyolt öltözetű ember egy kalmár boltba lépe, hol a' házleánya egyedül vala, 's ettől posztót kért. Ennek előkeresése alkalmával kérdé a' leányzót, ha egyedül van-e a' boltban; mire a' leány meggondolatlanul igennel felelt. Azonnal felkiáltá az idegen: „így tehát nem posztóra, hanem pénzre van szükségem!“ — A' kis leány a' beszélő felé fordulva látá, hogy annak mellénye alul egy két élő fegyver áll elő. Erre eszébe jutottak azon két töltött pisztolok, melyeket atyja az íróasztalban szokott tartani. Ezeket tehát előveendő, az íróasztal felé fordult, 's benne egy ideig keresgölt. A' rabló pénzkeresésnek vélvén foglalatosságát egyforma helyzetben maradt. De a' bátor leányzó felhuzván időközben az egyik pisztolnak kakasát, töltött fegyverét hirtelen az idegennel melljére szegezve mondván: „takarodj innen! különben agyon lölek!“ — Az elhalványodott gonosztevő kegyelemért esedezve azonnal elosont; de a' bátor 's fiatal leány lelki erejének felettébbi megerőtetése következtében ájulva rogyott a' földre, 's ezen állapotban lelték őt a' nem sokára visszatért szülők, kik a' tolvaj nyomát nem valának többé képesek felfedezni.

Hála datosság érzelmec. — Egy gazdag 's nagy tiszteletben volt lakosa Marseille városának, nem rég esti 10 órakor eltemtetett. Eltakarítás után hirtelen, egyike haszonbérlinek, kit a' boldogult életben számos jótéteménnyel tetézt, megjelent 's egyre kéré a' sirásokat, engednék-meg neki, hogy joltévéje arczát még egyszer láthassa. Szüntelen rimázkodása 's némi ajándék által csakugyan elérte célját; de a' holt test megszemlélése alkalmával olly rémitő csuklás érte a' haszonbérlet, hogy az iszonyú fájdalmak között a' koporsó mellé rogyott, 's kiadá lelkét.

Drága levelezés. — Angol hírlapok szerint a' híres népszónok O' Connell levélváltásra naponként mintegy 10—18 font sterlinget (100—180 ft. pengőben) ad-ki.

Kémek a' szomszédokhoz! — Kérettetvén valaki, vallaná-meg fogyasztkozásait, ezt felelé: „értekezetek iránta a' szomszédságnál!“

Hűség. — Egy özvegy asszony ezt felelé azoknak, kik kérdezik vala, miért nem megy férjhez? — „él még jó férjem szívemben!“

Áldozat. — Antistenes mondá egy becsületes ember felől, hogy ez hasonlő a' temjénhez, mely jó illattal szolgálván másoknak, magát emészti.

FALUDI után Muzslai.

Egy golyó kettőt lő. Midőn 1158-ban a' Maurok Calatravát ostromlák; a' spanyol őrnök lábát egy golyó lesújtá. A' megsebesült nem messze magától látván ellenségét, löni akart reá, de észrevette, hogy golyótöltése nincsen. Elővevé tehát kését, és czombjából a' golyót kivájta, ezzel puskáját megtölté, 's a' reá célzó Maurt szerencsésen lelővé. (L. Kriegs und Fridens Anekdoten I. Bd. 54 S.)

Heves kártyázók. Romerque-ban (Aire mellett franczia országban) a' farsang utolsó vasárnapján 4 paraszt — kártyához ült, kik fel sem kelve játszottak hamvazó szerda reggeléig, csak néhány pillanatig hagyák félben a' játékot, t. i. midőn arra az éhség kényszeríté.

Jó tett jutalma. Nau énekesnének, ki a' parisi nagy operában egykor olly kedves volt, anyja az előtt Philadelphiában kedvelt kötél-tánczosné vala. Egykor a' színházban tűz támadott, 's két gyermek nagy veszedelemben

forgott. Nauné asszony még tánczosnéi öltözetben megmenté a' reá nézve idegen gyermekeket, de a' mellett annyira megégeté magát, hogy azóta művészségét folytatni képes nem vala. — Igen szomorú állapot várakozék tehát reá, ha csak Philadelphia városa ama hős tettének jutalmául örökös nyugpénzt nem rendelt volna neki, melyet e' szabad tartományok consula Parisban mai napig pontosan kifizet.

Mulattató. Haza térvén X. a' p-i vásárról, felette panaszkodék feleségének, hogy az ökör-bőrnek semmi ára sincs. — „Atyám! — közbevág vele volt fija — ugy-e, a' mienk is igen olcsón kelt-cl.“ — „O, még elsem adhattuk!“ — lön a' felelet. Z.

EMLEKMONDÁS.

M u l a n d ó s á g.

A' nap ködbe borul, elfogy az oczean,
A' szirtek, 's a' hegyek fellegi bérczei
Elmállott hamuvá válnak, az ősz idő

Mindent féke után ragad.

Eldülnek Babilon tornyai, 's nem lelík
Gyémánt jármokat a' büszke tirannusok,
A' nagy várakat és kis birodalmakat

Vastag rozsda emészti-meg.

CSOKONAI VITÉZ Mihály után K. H. K. J.

A' valódi világ egészen más törvények szerint forog, mint azokat egy ábrándozó ifjú magának képzei. Az akarat ugyan a' mienk, de a' teljesülés azé, ki a' sorsot mindenható kezével igazgatja.

SZONTAGH GUSZTÁV.

Gnomák. Minél szerencsétlenebbek vagyunk, annál inkább szeretünk másokat szerencsésíteni.

ZSCHOKKE után —

A' szív örömei sokkal érzékenyebbek az észénél.

SAINT EVREMONT után —

Minden előítéletnek legrosszabbika az, mely hallgatásra kényszeríti a' szívet ott, hol szólnia kellene.

Mme COTTIN után S. Karolina.

Tagrejtvény.

Kedveli elsőmet, ki a' hálát érzi szívében,
Távulról legalább abba kívánczik ő.
Másodikom kedves név lesz, ha szülőknék ohajtott
Kincse lön, és csak öröm kútfeje lett nekik.
Igy méltán számláld jelesekhez egészemet akkor,
Elsőmnék ha midőn oszlopa 's híve maradt.

TÁPIÓFI.

Előbbi rejtvény: a. i. o. u. ő. ü. betűk.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacon alula' Duna partján, 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.